

Gajeva 3, 5100 Pula
Tel. i faks 052 / 506 065
www.zelena-istra.hr
udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr

Istarska županija
Upravni odjel za održivi razvoj
Flanatička 29, 52100 Pula

Ur. Broj: UZI-627/1-9/2015

Pula, 15. rujna 2015.

PRIMJEDBE NA PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA PROSTORNOG PLANA ISTARSKE ŽUPANIJE S OSVRTOM NA STRATEŠKU STUDIJU UTJECAJA NA OKOLIŠ NAVEDENIH IZMJENA I DOPUNA

Novi alat strateške procjene utjecaja na okoliš izazvao je mnoga, nažalost neopravdana, očekivanja u pogledu novih održivijih rješenja za PPIŽ. Međutim, kao i uvijek dosada, jedan dobar instrument za donošenje upućenijih odluka o održivom razvoju iskorišten je samo u svrhu zadovoljavanja zakonske forme. Strateška procjena utjecaja na okoliš izrađena za PPIŽ je tendenciozni dokument bez ozbiljne procjene kumulativnih učinaka, koji se najviše bavi nalaženjem opravdanja za unaprijed donesene odluke umjesto da svojim zaključcima obradom alternativa ukaže na održivija rješenja kojima se ostvaruju postavljeni ciljevi. Tako da se predloženim izmjenama i dopunama nastavlja s praksom subjektivnog ili proizvoljnog planiranja, bez poznavanja dugoročnih posljedica ili načina postizanja održivog razvoja. **Servilnost stručnjaka s područja prostornog planiranja politici i investitorima odrazit će se dugoročno negativno na kvalitetu života zbog kumulativnih, sekundarnih ili sinergijskih učinaka ovako kratkovidnog pristupa.**

Radi ilustracije navodimo primjer kako izrađivač SSUO Urbis d.o.o. i nije mogao primjereno obrazložiti mogući utjecaj pojedinih djelatnosti jer nije raspolagao potrebnim stručnjacima u svom timu za pojedina poglavlja Strateške studije. Prema Uredbi o strateškoj procjeni plana i programa na okoliš, članak 12. (3): «Pojedina poglavlja u strateškoj studiji moraju izrađivati stručnjaci odgovarajuće struke za područje koje se poglavljem obrađuje.» Međutim, za teme obrađene studijom poput turizma, energetike, prometa, eksploatacije mineralnih sirovina ili kulturno-povijesne baštine, te one koje studijom nisu obrađene, a trebale su biti, poput socio-ekonomskih i gospodarskih, u stručnom timu izrađivača nije bilo stručnjaka odgovarajuće struke te je time prekršen navedeni članak Uredbe. Držimo da je upravo taj nedostatak doveo do površnosti koju karakterizira veliki dio SSUO.

U timu stručnjaka koji je izrađivao SSUO sudjelovali su: 4 arhitekta, 2 krajobrazna arhitekta, 1

inženjer građevinarstva, 1 tehnički crtač, 1 agronom, 1 biolog, 1 kemičar.

Za razliku od dosadašnje apsolutne vladavine struke prostornih planera, ideja strateške procjene je zajednički rad stručnjaka koji pokrivaju sva područja koja pokriva plan te bi trebala predvidjeti kumulativne, dugoročne i sinergijske utjecaje na okoliš svih elemenata nekog plana.

Ili sljedeći primjer: Urbis d.o.o. je krivo protumačio smisao strateške procjene utjecaja na okoliš pa je umjesto procjene utjecaja predloženih rješenja PPIŽ uspoređivao utjecaj važećeg PPIŽ i njegovih izmjena i dopuna?!? Tako, naprimjer, kod zaključaka o utjecaju prenamjene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko Urbis hvali predložene izmjene pošto imaju «restriktivnije uvjete za gradnju na poljoprivrednom zemljištu» od prošlog plana, ne ocjenjujući uopće nužnost i dugoročni utjecaj gubitka poljoprivrednog zemljišta u korist građevinskog. Drugim riječima, zlo je manje ali ne znamo koliko i do čega će dovesti.

Svjesni smo da je uključivanje javnosti u «javnu raspravu» u ovako kasnoj fazi izrade plana samo zadovoljavanje formalnosti i da ne postoji volja za bitnim promjenama Plana. Tako da pozivanje predstavnika Županije tijekom javne rasprave, koja je to nije bila jer predstavnici javnosti koji su se javili za riječ, odgovore uglavnom nisu dobivali već im je rečeno, «da se za sve primjedbe dostave komentari u pisanom obliku», doživljavamo isključivo kao izbjegavanje direktnih odgovora – pošto se u pravilu sve pisane primjedbe odbijaju. No, svejedno vam šaljemo primjedbe kako kasnije ne biste mogli koristiti argument «mogli ste poslati primjedbe za vrijeme javne rasprave».

Jedno od temeljnih prava je i pravo građana da odlučuju o pitanjima koja direktno utječu na kvalitetu njihovog života. To se pravo gotovo krši kad je PPIŽ u pitanju. To dokazuju inicijative građana koje su svojom masovnošću i uspjehom u obrani svojih prava na sudovima pokazale interes i upornost u obrani javnog interesa i želju za sudjelovanjem u odlučivanju o vlastitoj budućnosti. To im je pravo oduzeto jednostranim odlukom protiv jasno definirane volje građana o namjenama nekih prostora u PPIŽ. Takvih je primjera više, no, za ove potrebe navodimo samo dva najrecentnija slučaja. Preko 4.000 građana Pule potpisalo je zahtjev za brisanje golf igrališta s Muzila, očuvanog poluotoka u samom gradu. Unatoč tome, golf igralište Muzil ostalo je i u prijedlogu izmijenjenog PPIŽ-a. Privatni tužitelji zajedno sa Zelenom Istrom dobili su spor protiv privatnog investitora koji je uspio od Ministarstva zaštite okoliša i prirode dobiti Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš za dva kamenoloma – arhitektonski i za karbonatnu sirovinu, premda eksploatacija karbonatne sirovine na eksploatacijskom polju Marčana 1 nije bila predviđena PPIŽ-om. Sud je presudio kako je takvo Rješenje bilo protuzakonito zbog kršenja odredbi PPIŽ. I što radi Županija? U prijedlogu izmijenjenog Plana ucrtava kamenolom karbonatne sirovine Marčana 1, koji sve do presude Upravnog suda nije u planu postojao. Premda je na samom suđenju svjedok predstavnik Istarske županije izjavio kako je na tom polju namjerno predviđen samo jedan, a ne dva kamenoloma, i to samo arhitektonskog kamena jer je njegov utjecaj na okoliš manji i jer u Županiji postoji previše kamenoloma.

Način uključivanja javnosti i zainteresirane javnosti također govori o želji Županije da građane kojima odgovara uključi u kreiranje Plana. Tako u poglavlju 1.4. Komunikacija dionika stoji da je «SSUO rezultat komunikacije **SVIH dionika**: naručitelja, stručnog izrađivača i ovlaštenika u kojemu su se u međusobnoj komunikaciji dionika iznalazila najprihvatljivija prostorno planska rješenja». U cijelom se poglavlju niti jednom ne spominju građani ni konzultacija s njima. Odluka o izradi PPIŽ donesena je 2009. godine, a odluka o izradi SSUO za PPIŽ u kolovozu 2010. SSUO je dovršena u srpnju 2015. godine. Postupak je prije javne rasprave trajao više od 5 godina. Za vrijeme postupka izmjena i izrade SSUO navedeni dionici sastajali su se mnogo puta na «radnim» i «operativnim» sastancima, pa čak na neformalnim sastancima, kako je navedeno u poglavlju 1.4. i **pri tome se niti jednom nije ni pomislilo da bi građani mogli biti**

zainteresirani za uključivanje u postupak odlučivanja o nekim planskim rješenjima.

Izmjene i dopune PPIŽ nalaze se na javnoj raspravi 15 dana a dokumenti koji su temelj za javnu raspravu imaju preko 1000 stranica, što se ne može smatrati razumnim rokom kojim se omogućava sudjelovanje javnosti.

PRIMJEDBA 1 - ISTEK VAŽENJA ODLUKE O IZRADI PPIŽ

U uvodnom dijelu SSUO stoji da je Odluka o izradi izmjena i dopuna PPIŽ donesena temeljem tada važećeg Zakona o prostornom uređenju i gradnji NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 80/13. U Sažetku PPIŽ stoji: «Ove Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije, u daljnjem tekstu: Plan, sukladno čl. 188. Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13), temelje se na odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) u daljnjem tekstu: Zakon i Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN br. 106/98, 39/04, 45/04 – ispravak i 163/04).»

S obzirom da se javna rasprava o izmjenama Plana i SSUO za Plan odlučila organizirati po Zakonu iz 2013. u maksimalnom trajanju od 15 dana, ovdje citiramo što članak 87. istog Zakona kaže po pitanju važenja Odluke o izmjenama i dopunama PPIŽ:

«(3) Odluka o izradi prostornog plana prestaje važiti ako se u roku od dvije godine od dana njezine objave ne objavi javna rasprava o prijedlogu prostornog plana te ako se izrada i donošenje prostornog plana obustavi.»

Odluka o izmjeni i dopuni PPIŽ donesena je 2009. a nigdje se u tekstualnom dijelu izmjena Plana ne spominju nove odluke kojima bi se eventualno produljivao utvrđeni rok od 2 godine.

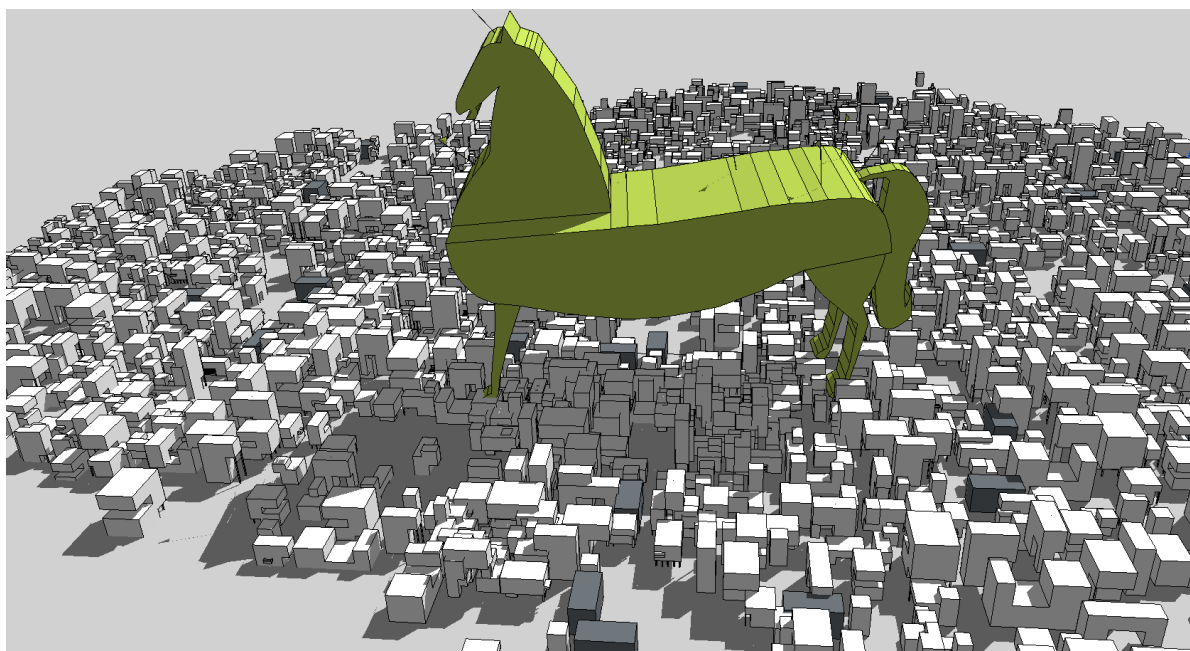
Zahtjev:

Donijeti novu Odluku o izmjenama i dopunama PPIŽ te ponoviti postupak javne rasprave

PRIMJEDBA 2 – BROJ I LOKACIJA GOLF IGRALIŠTA

Primjedba 2.1. – Veliki broj i površina golf kompleksa s apartmanskim izgradnjom bez procjene njihovih kumulativnih učinaka i bez izrade dopustivog opterećenja prostora ZOP-a

U važećem PPIŽ golf igrališta ucrтана su na 22 lokacije. Na dvije lokacije, Motovun i Grožnjan, ucrтана su po dva igrališta, pa ih je tako ukupno 24. Predloženim izmjenama broj se smanjio za cijele dvije lokacije pa je sada predloženo ukupno 20 igrališta (6 postojećih lokacija je izbrisano, 4 nove su dodane). No to izrađivača SSUO ne priječi da na str. 112 Strateške studije kaže da se «... prostorno planska rješenja u segmentu sportske i rekreacijske namjene u Nacrtu prijedloga izmjena i dopuna PPIŽ-a u bitnom ne razlikuju od prostorno planskih rješenja iz važećeg PPIŽ-a. **Iznimno značajno** se razlikuje prostorno plansko rješenje golf igrališta jer se Nacrtom planira manji broj i manja ukupna površina golf igrališta. Naime, njihov ukupni broj je 19 (op. autora ovih primjedbi: neistina, ukupni broj je 20), dok su važećim PPIŽ planirana 24. ... Smanjenje ukupnog broja i površine područja golf igrališta... uvršteno je u Nacrt prijedloga izmjena i dopuna PPIŽ **te nije ocjenjivano kroz izradu SSUO.**»

Golf kao trojanski konj za apartmanizaciju

Izrađivač želi uvjeriti javnost da su dvije lokacije za golf igrališta manje «iznimno značajno smanjenje». Pri tome nikakav zaključak ne upućuje na ozbiljnost činjenice da se 3 predložene lokacije za golf s pripadajućom apartmanskim izgradnjom nalaze na područjima Nacionalne ekološke mreže i da se većina golf igrališta nalazi upravo u zaštićenom obalnom pojasu. Ne osvrće se ni na činjenicu izigravanja odredbi «Kriterija i smjernica za planiranje golfskih igrališta» iz lipnja 2010. koje je sastavio Savjet prostornog uređenja RH. Među kriterijima za planiranje golf igrališta stoji da je ukupna površina igrališta s 18 rupa od 55 do 120 ha. Naravno, PPIŽ dopušta maksimalnih 120 ha, dok za 3 igrališta s 27 rupa omogućava čak 160 ha (radi usporedbe veličine – toliku površinu ima cijeli poluotok Muzil bez vojne luke Fižela). Međutim, odstupanje od smjernica vrlo je suptilno uneseno u Plan: dok se u spomenutim Kriterijima navodi kako je «**površina gradivoga terena golfskog igrališta do 2 ha njegove ukupne površine**», PPIŽ dopušta da:

- ukupna tlocrtna bruto površina svih zatvorenih i natkrivenih građevina unutar golf igrališta može iznositi najviše **10% površine** sportskih terena i sadržaja
- ukupna tlocrtna bruto površina svih zatvorenih i natkrivenih građevina u funkciji sporta (klupske kuće, spremišta, servisi i sl.) može iznositi najviše 2 ha
- ukupna površina svih Turističkih zona (TZ) unutar obuhvata golf igrališta u ZOP-u može iznositi najviše 10% površine obuhvata golf igrališta, a izvan ZOP-a može iznositi najviše **15% površine obuhvata golf igrališta** (čl. 57)
- za golf igralište sa 18 polja može se planirati najviše 600 postelja.

Dio forme je zadovoljen ali smisao izigran: PPIŽ dopušta da na golfskom terenu od 120 ha gradiva površina bude 12 ha (umjesto 2 ha kako nalažu Smjernice) unutar ZOP-a, izvan njega čak 18 ha, dok tlocrtna površina građevina ne može biti veća od 2 ha. Parkirališta, ceste, bazeni i slično i ostale «nenatkrivene građevine» mogu zauzeti preostalih 10 ha ili 16 ha.

Strateška studija trebala je, vođena principom predostrožnosti **procijeniti mogući negativni učinak velikog broja terena u Istri** i procijeniti potkopava li tako veliki broj golfsko-apartmanskih kompleksa dugoročnije i održivije razvojne perspektive Istre kao potencijalne eko-regije očuvanih tradicijskih vrijednosti, naročito unutrašnjosti Istre. Poznato je korištenje značajnih količina

kemijskih sredstva za održavanje terena, narušavanja prirodnog krajolika i stvaranja umjetnih tvorevina uz gubitak lokalnih osobitosti, izgradnje u neizgrađenim dijelovima prirode te zbog zaštite vodnih resursa i bioraznolikosti, no sve to izrađivač SSUO nije naglašavao ni isticao u zaključcima.

Predložene izmjene i dopune uopće se ne drže ni drugih odredbi «Kriterija i smjernica za planiranje golfskih igrališta» poput sljedećih iz poglavlja 3.1.:

- sve lokacije planiranih golfskih igrališta treba provjeriti s obzirom na usvojene planove zaštite (NEK, odnosno Natura 2000, posebice propise zaštite graditeljske baštine) – **3 lokacije za golf i gradnju nalaze se gotovo u cijelosti na područjima Nacionalne ekološke mreže** (područja golf igrališta „San Marco“ (G.Rovinj) i „Paravia“ (O.Bale) u cijelosti se nalaze na području ekološke mreže HR 2001360, kao i veći dio uvjetovane rezervacije prostora golf igrališta „Vrnjak 2“ (O.Grožnjan) na području ekološke mreže HR 2000545; golf igralište „Stancija Špin“ (O.Tar-Vabriga) graniči s područjem ekološke mreže HR 3000433 Ušće Mirne, na kojeg može imati znatan utjecaj).
- izgradnja golfskog igrališta treba biti u suglasju s lokalnim načinom života – **to se nikako ne može postići građevinskim radovima kojima se mijenja krajolik, stvaraju forme neprimjerene prirodnim krajobrazima, izgradnjom brojnih umjetnih jezera i vegetacijom koja ne odgovara autohtonosti**
- u početnoj etapi planiranja uspostaviti suradnju s lokalnom zajednicom, neposrednim susjedstvom i građanskim udrugama – **da se izrađivač plana pridržavao ove smjernice, trebao je isključiti golf na Muzilu zbog velikog protivljenja lokalne javnosti i više od 5.000 primjedbi na ucrtavanje golfa u pulski GUP**
- golfska igrališta i prateći sadržaji moraju zadovoljiti i javni i gospodarski interes – **ni u jednom dijelu Strateške studije nije obrazložen ni javni ni gospodarski interes da bi se moglo zaključiti da postoji**
- u cilju promicanja sporta afirmirati gradnju golfskih igrališta za sport i rekreaciju (vježbališta i kratkih igrališta, moguće i u kombinaciji s drugim sportskim terenima te javnim igralištima), u cilju promicanja turizma poticati gradnju natjecateljskih športskih golfskih igrališta – **u predloženom PPIŽ-u se ne spominju natjecateljska igrališta ni poticanje sporta već se golf planira isključivo u funkciji turizma s pratećom izgradnjom apartmana**
- za potrebe golfskih igrališta koristiti prvenstveno postojeću turističku izgradnju, a novi turistički smještaj planirati unutar građevnih područja naselja i planiranih turističkih predjela – **izmjenama PPIŽ ide se u smjeru sasvim suprotnom ovoj odredbi, na svim se terenima omogućava gradnja na 10 % obuhvata golf igrališta**
- izgradnju turističkoga smještaja u sklopu golfskog igrališta obvezatno treba uvjetovati ukupnim povećanjem kvalitete gradnje i turističke ponude visoke kategorije smještaja, vrhunskog oblikovanja, tehničke kvalitete i tehnološke opremljenosti – **ni o ovome nema spomena ni u PPIŽ ni u SSUO**

Demagogiju u prilog golfskih igrališta nalazimo i u samoj terminologiji pa se tako u poglavlju 4.7. PPIŽ navodi **Sport i rekreacija stanovništva (?) i pod njom golf i polo igrališta**. Nastavlja se u sličnom tonu pa se navodi kako je «Planiranje sportskih i rekreacijskih kapaciteta neposredno povezano na planiranje smještajnih kapaciteta, njihovu prostornu dispoziciju, specijalizaciju određenih područja za određene oblike turističke usluge te strukturu gostiju, ali posebno na morfološke, krajobrazne, kulturno-povijesne i ekološke značajke prostora u kojima se realiziraju

ugostiteljsko-turističke građevine.» Naivni čitatelj bi trebao pomisliti kako je sasvim prirodno da se uz teniske terene ili rukometna igrališta grade apartmani (u «izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja ne može se planirati stambena namjena»).

Zahtjev:

Iz Plana izbaciti golfska igrališta koja se većim dijelom nalaze na području Nacionalne ekološke mreže.

Za igrališta na području zaštićenog obalnog pojasa, kojih je najveći broj, ponovo izraditi stratešku procjenu utjecaja na okoliš s obzirom na ciljeve Plana odnosno kumulativni i dugoročni učinak s obzirom na krajobrazne vrijednosti i očuvanje zaštićenog obalnog pojasa te njihov kumulativni utjecaj na potrošnju vode s obzirom na sasvim izvjesne klimatske promjene i očekivane redovite i iznimne suše u ljetnim periodima, kada golfska igrališta i troše najveće količine vode.

Primjedba 2.2. – Golf kompleks na Muzilu unatoč jasno iskazanoj volji građana

Prosvjed protiv usvajanja GUP-a s golfom na Muzilu, svibanj 2014.

Zahtjev:

Zahtijevamo da uvažite primjedbe Inicijative građana za Muzil "Volim Pulu" koje je potpisalo 1500 sugrađana, te primjedbe Društva arhitekata Istre, Udruge hrvatskih arhitekata, Hrvatskih šuma i Državnog zavoda za zaštitu prirode, koje se odnose na golf na Muzilu, a koje je Grad Pula redom odbio.

Primjedbe građana uvezene su i dostavljene krajem 2013. godine Gradu Puli za vrijeme javne rasprave o PPU-u GUP-u Grada Pule. Primjedbe su se nakon toga nastavile potpisivati pa se broj prikupljenih potpisa protiv golfa na Muzilu do svibnja 2014. i velikog prosvjeda građana protiv usvajanja GUP-a s tim planskim rješenjem popeo na više od 5.000. Primjedbe prenosimo u cijelosti i zahtijevamo da se golf kompleks na Muzilu izbriše iz PPIŽ-a:

Poluotok Muzil u središtu Pule jedini je preostali slobodan prostor za širenje grada i njegov prostorni razvoj. Sa svojih 160 hektara Muzil predstavlja jednu petinu gradskog područja. Područje takve veličine treba planirati **postupno i s raznolikim sadržajem** kako bi se čim bolje integrirao u gradsku cjelinu. Suprotno tome, na cijeloj površini Muzila planira se turistički resort s hotelima i golf terenom. Stoga ova inicijativa prilaže sljedeći zahtjev:

Odgoda planiranja poluotoka Muzila dok se ne stvore uvjeti za njegovu prenamjenu.

Uvjeti za njegovu prenamjenu još nisu stvoreni jer:

- Poluotok Muzil **nije otvoren** za građane pa većina nas nije nikada ni bila na njemu
- Kvalitete poluotoka **nisu istražene**, istraživanja na njemu nisu provedena
- Nisu utvrđene **potrebe** građana koje bi se mogle zadovoljiti korištenjem Muzila

Odgoda planiranja poluotoka Muzil u slučaju prostorno planskih dokumenata predstavlja sljedeće:

1) Prostorni plan uređenja Grada Pule

- Uklanjanje sportsko rekreativne namjene - golf igralište (R1) s poluotoka Muzil
- Uklanjanje svih ugostiteljsko-turističkih namjena (T1 i T2) s poluotoka Muzil

2) Generalni urbanistički plan Grada Pule

- Uklanjanje sportsko rekreacijske namjene - golf igralište (R4) s poluotoka Muzil
- Uklanjanje svih ugostiteljsko-turističkih namjena (T1 i T2) s poluotoka Muzil
- Uklanjanje mješovite namjene (M) uz tvrđavu Muzil i na Smokvici (Muzil)
- Uklanjanje namjene garaža (G) uz tvrđavu Muzil na Muzilu
- Uklanjanje iznimke iz točke 1.13 Odredaba za provođenje prema kojoj se dozvoljava djelatnosti nautičkog veza korištenje površina namijenjenih za opću luku otvorenu za javni promet na lokaciji Smokvica (Muzil)

U važećem PPIŽ-u protuzakonito je ucrtan golf na Muzilu. Županijski plan ne bi trebao ulaziti u područja naselja jer se ta područja rješavaju planovima nižeg reda na razini lokalne samouprave. Međutim, Županija je u svoj plan ucrtala na području naselja Pule «fleku» R1 – golf igralište na Muzilu.

Da bi ispravili tu grešku, predloženim izmjenama izbrisan je u grafičkom dijelu golf na Muzilu, što bi građane moglo dovesti u zabludu. Golf na Muzilu se kao građevina od interesa za Državu nalazi u tekstualnom dijelu Odredbi za provođenje.

Prosvjed ispred Gradske palače protiv usvajanja GUP-a s golfom na Muzilu, svibanj 2014.

PRIMJEDBA 3 – BROJ I LOKACIJA KAMENOLOMA

Primjedba 3.1. - Planiranje eksploatacija mineralnih sirovina na način da - se izbjegnu, a ne potiču konflikti

U siječnju 2014. pisali smo primjedbe na Rudarsko-geološku studiju potencijala i gospodarenja mineralnim sirovinama Istarske županije, kao i obično – uzalud. Primjedbama smo priložili i rezultate ankete o poteškoćama koju je ispunilo 111 osoba u Istri koje žive pored kamenoloma, tražeći da se odgovori ispitanika uzmu u obzir prilikom planiranja budućih eksploatacijskih polja. Rezultate ankete dostavili smo vam i tijekom izrade Strateške studije utjecaja na okoliš za izmjene i dopune PPIŽ, dakle u ranoj fazi planiranja kada su promjene još bile moguće, ali i tada ste ih ignorirali.

Odgovori svih ispitanika u anketi vrlo su slični premda se radi o 6 različitih kamenoloma u Istri (Šumber - Nedeščina, Plovanija, Lakovići - Sv. Lovreč, Kurili - Kanfanar, Žminj i Most Raša), što govori o ujednačenim negativnim aspektima bez obzira na lokaciju, vlasnika, veličinu itd. Analiza ispunjenih upitnika je pokazala značajan negativni utjecaj kamenoloma na pogođenu populaciju i njihovu imovinu. Tako 82% ispitanika smatra da bi najmanja udaljenost novih eksploatacijskih

polja od stambenih objekata/građevnih zona trebala biti 2 km. 88% ispitanika smatra da bi stambeni objekt ili zemljište trebali biti udaljeni najmanje 2 km od kamenoloma da bi se izbjegao negativni utjecaj na vrijednost nekretnina. Na pitanje o utjecaju na vrijednost nekretnina, 47% ispitanih odgovara da zbog blizine kamenoloma ne bi mogli prodati svoj stambeni objekt, a ostalih 43% da bi to bilo vrlo teško i to samo po znatno nižoj cijeni od njegove stvarne vrijednosti.

Zadatak je prostornog plana da uskladi suprotstavljene interese u prostoru i to na način da se isključe zone u kojima ne postoje uvjeti za eksploataciju mineralnih sirovina. Javni se interes ne može osigurati jednostranom podrškom eksploataciji na mjestima gdje postoje resursi, već isključivo usklađivanjem suprotstavljenih interesa u prostoru. Tako bi se prostornim planom trebale definirati tzv. tabu zone, odnosno zone rezervirane za dugoročni turistički razvoj, zone najvrjednijih krajobrazu, zone uz naselja, zone zaštićenih podzemnih voda itd. Rezultat bi bio planiranje eksploatacije mineralnih sirovina u zonama bez interesa ostalih korisnika prostora (vidi primjer Austrijske mineralne politike .- GIS izrada karte http://www.hgk.hr/wp-content/blogs.dir/1/files_mf/7_najbolje_prakse_u_planiranju_kamenih_agregata_primjer_austri.pdf - primjer planiranja u kojem su očuvane zone za mineralne sirovine u regionalnom planiranju, a sukobi u prostoru uklonjeni).

Konfliktne situacije u vezi s eksploatacijom mineralnih sirovina, događaju se upravo stoga što se prostornim planom one nisu onemogućile, što se sudjelovanje javnosti događa jedino u prekasnoj fazi rasprave o studijama utjecaja na okoliš, za koje i sam izrađivač Studije tvrdi «da ne vrijede ni papira na kojima su napisane» i stoga što ne postoji sustav kompenzacija lokalnim zajednicama za neizbježne promjene u okolišu i štete koje nastaju zbog eksploatacije.

Svjedoci smo rastućeg standarda i javnih očekivanja vezanih uz smanjenje negativnog utjecaja na okoliš zbog eksploatacije mineralnih sirovina. Situacija je trenutno, blago rečeno, nezadovoljavajuća, naročito zbog manjkavog nadzora i mehanizama na raspolaganju javnosti za obranu svojih prava. Stoga je izrada Prostornog plana Istarske županije temeljni instrument za ispunjavanje tih očekivanja.

Primjedba 3.2. – Manipulacija brojkama eksploatacijskih polja

Iz dokumenata koji su na javnoj raspravi nije jasno koji se kamenolomi zatvaraju, a koji se novi planiraju otvoriti. Osim toga, podaci o broju postojećih i novoplaniranih kamenoloma se međusobno razlikuju te nije moguće stvoriti sliku o tome koji se kamenolomi zatvaraju a koji se novi planiraju otvoriti. Što držimo namjernim pošto se unaprijed zna da će novi kamenolomi planirani uz naselja izazvati veliko negodovanje lokalnog stanovništva.

Tako u dokumentu **«Polazišta»** na strani 74. stoji da je **«trenutno u županiji velik broj eksploatacijskih polja tehničko-građevnog kamena (60)»**.

U tablici pod nazivom «Pregled aktivnih eksploatacijskih polja po vrstama» piše da je **ukupan broj aktivnih eksploatacijskih polja svih mineralnih sirovina 2012. bio 66.**

U **Strateškoj studiji**, pak, stoji podatak da se u PPIŽ trenutno nalazi **ucrtano 90 eksploatacijskih polja, te da je izmjenama broj smanjen na 60.**

U **Sažetku za javnost** stoji da je **ucrtanih polja u PPIŽ 80 te da je izmjenama broj smanjen na 60.**

U **Odredbama za provođenje PPIŽ** navodi se pak podatak o **ukupno 50 ucrtanih eksploatacijskih polja** od koji je njih 24 od državnog interesa a 26 od županijskog.

Prema **Sažetku str. 13**, novim je **Planom predviđen 31 kamenolom manje odnosno s 81 na 50**, no ne zna se kojih. To može dovesti čitatelje u zabludu jer je i broj novoplaniranih eksploatacijskih polja znatan.

Zahtjev:

S obzirom da prema našim saznanjima postoji više novoucrtanih eksploatacijskih polja, poput Žminja I, Marčane i Marčane 1, Šumber 1, ali ne možemo utvrditi njihov pravi broj, kao ni broj onih za koje tvrdite da ste izbacili iz PPIŽ, zahtijevamo, kao u slučaju golfskih igrališta, da se jasno u tekstualnom dijelu Plana napravi precizni popis eksploatacijskih polja koja su izbrisana iz važećeg PPIŽ i onih koji su nova dodana izmjenama i dopunama PPIŽ.

Primjedba 3.3. – Maknuti kamenolome tehničkog građevnog kamena iz građevinskih područja naselja

Članak 102.: «Eksploatacijska polja arhitektonskog građevnog i tehničko-građevnog kamena mogu se u prostornim planovima uređenja gradova i općina odrediti i unutar građevinskih područja naselja u zonama proizvodne namjene, kao i u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja proizvodne namjene... »

Zahtjev:

Zahtijevamo ukidanje mogućnosti otvaranja eksploatacijskih polja tehničko-građevnog kamena unutar građevnih zona naselja.

Primjedba 3.4. – Onemogućiti širenje postojećih kamenoloma tehničko-građevnog kamena na udaljenost manju od 500 metara od kuća, te arhitektonskog kamena na manje od 200 metara

U članku 103. navodi se kako se «nova eksploatacijska polja svih sirovina, osim arhitektonsko-građevnog kamena, u kojima se koristi metoda miniranja, ne smiju se otvarati na udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih građevina... » dok je izbrisan vrlo važni nastavak iz važećeg PPIŽ-a: «niti se postojeća polja ne smiju širiti u smjeru i na udaljenosti manjoj od 500 m od postojećih građevina, odnosno granica građevinskih područja naselja, turističkih zona, gospodarskih zona, rekreativnih zona i zona posebne namjene i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, ...».

Zahtjev:

Zahtijevamo vraćanje ukinutog nastavka rečenice «niti se postojeća polja ne smiju širiti u smjeru i na udaljenosti manjoj od 500 m od postojećih građevina, odnosno granica građevinskih područja naselja, turističkih zona, gospodarskih zona, rekreativnih zona i zona posebne namjene i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, ...». Umjesto da idete ka sve većoj zaštiti napaćenog stanovništva od štetnih

utjecaja kamenoloma, vi činom brisanja ograničenja za širenje postojećih kamenoloma tehničko-građevnog kamena na manje od 500 svjesno idete na daljnje umanjivanje njihove kvalitete života. Svjesni smo i da je ova odredba ukinuta na zahtjev poznatih vlasnika kamenoloma koji su s eksploatacijom već premašili tih 500 metara pa im je potrebna «legalizacija» ili to žele učiniti u budućnosti.

Primjedba 3.4. - Onemogućiti širenje postojećih kamenoloma arhitektonsko-građevnog kamena na udaljenost manju od 200 metara od kuća

Člankom 103. predviđeno je ukidanje ograničenja širenja postojećih kamenoloma arhitektonskog kamena u smjeru i na udaljenosti manjoj od 200 m od postojećih građevina, odnosno

Zahtjev:

Zahtijevamo vraćanje ukinutog nastavka rečenice u članku 103.: «niti se postojeća polja ne smiju širiti u smjeru i na udaljenosti manjoj od 200 m od postojećih građevina, odnosno granica građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja turističkih zona, gospodarskih zona, rekreativnih zona i zona posebne namjene, te ovim Planom utvrđenih koridora prometnih sustava i infrastrukture od važnosti za Državu i Županiju.»

Primjedba 3.5. – Onemogućavanje favoriziranog tretmana pojedinih vlasnika kamenoloma

Člankom 103. predviđeno je favoriziranje pojedinih vlasnika kamenoloma pa se tako za imenovane kamenolome tehničko-građevnog kamena dopušta daleko manja udaljenost od kuća od ostalih kamenoloma: «... izuzetno, za potencijalno eksploatacijsko polje Žminj I i Vidrijan I, dozvoljava se udaljenost od 200 m ili više od postojećih građevina, odnosno granica građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, uz uvjet da se u postupku ocjene utjecaja zahvata na okoliš procjeni prihvatljivost zahvata u odnosu na tehnologiju eksploatacije i utjecaj seizmičkih efekata na okoliš...»

Zahtjev:

Zahtijevamo ukidanje povlaštenog tretmana nekih vlasnika kamenoloma zbog sumnje u korupciju i zbog štete koje se takvom odlukom nanose lokalnom stanovništvu.

Primjedba 3.6. – 2 kilometra kao minimalna udaljenost svakog eksploatacijskog polja od kuća te kompenzacije onima koji žive na udaljenosti manjoj od 200 / 500 m

Zahtjevi:

Potrebno je uzeti u obzir ishod konzultacija sa zainteresiranom javnošću (rezultati provedenih i dostavljenih anketa) prilikom planiranja lokacija za buduća eksploatacijska polja. Na temelju svih odgovora iz 111 ispunjenih upitnika, jasno je da je, zbog velikih šteta i narušene kvalitete života, 500 metara minimalne udaljenosti

eksploatacijskih polja za tehničko-građevni i 200 metara za arhitektonski kamen premala od kuća i da je treba povećati. Zahtijevamo minimalnu udaljenost od 2 kilometra udaljenosti od građevinskih zona za sve vrste mineralnih sirovina, kako su zatražili svi ispitanici.

Za kamenolome tehničko-građevnog kamena koji se nalaze na udaljenosti manjoj od 500 metara od stambenih zgrada, te za arhitektonski kamen na manjoj od 200 metara, trebalo bi onemogućiti daljnje širenje odnosno približavanje kućama.

Ukoliko postoji zakonska osnova, prostornim planom trebalo predvidjeti i sustav kompenzacija u slučajevima gdje se postojeći kamenolomi nalaze na udaljenosti manjoj od 200 / 500 metara od postojećih građevina.

Primjedba 3.7. – Uvesti recikliranje građevinskog otpada kao djelomičnu zamjenu eksploatacije mineralnih sirovina

Iskorištavanje sekundarnih agregata iz građevinskog otpada, iskopa zemlje i kamenja kod građevinskih radova, otpada od vađenja mineralnih sirovina i proizvodnih ostataka prerađivačke industrije.

Premda recikliranje građevinskog otpada ne može u cijelosti zamijeniti eksploataciju mineralnih sirovina, praksa u europskim državama je pokazala da se jedan vrijedni dio sirovina recikliranjem građevinskog otpada može uštedjeti. Recikliranje građevinskog otpada trebalo bi postati dio odredbi Prostornog plana Istarske županije kojima se regulira gospodarenje otpadom. Recikliranjem se smanjuje devastacija zemljišta/krajobraza i negativni utjecaji na okoliš te štede neobnovljivi prirodni resursi. Dosad se nije uzimala u obzir proizvodnja agregata iz aktivnosti recikliranja (sekundarni agregati) i to bi novim prostornim planom trebalo mijenjati. U EU se reciklira 33% građevinskog otpada, čime se zadovoljava 5% potrebe za agregatima. Cilj EU je dostići do 2020. godine 70% recikliranja građevinskog opada. Strategija gospodarenja otpadom RH čak je i ambicioznija od toga. Da bi se postigli čak i najmanji rezultati, međutim, osim zakonskog okvira, nužno je uvesti mjere stimulacije recikliranja građevnog otpada te mjere destimulacije korištenja prirodnih resursa ekološkim naknadama.

Zahtjev:

Recikliranje građevinskog otpada radi štenje resursa trebalo bi postati dio odredbi Prostornog plana Istarske županije .

PRIMJEDBA 4 – POVEĆANJE TURISTIČKIH SMJEŠTAJNIH KAPACITETA BEZ IZRAĐENE STUDIJE DOPUSTIVOG OPTEREĆENJA PROSTORA U ZOP-u

Primjedba 4.1 – Neobrazloženo povećanje turističkih smještajnih kapaciteta, potpuni izostanak izrade dopustivog opterećenja prostora

Koliko je tekst SSUO tendenciozan govori i podatak da je jedan od zaključaka SSUO da se PPIŽ-om ne planira značajan porast turističko ugostiteljske djelatnosti u priobalju – što nije istina.

Planom je predviđeno povećanje turističkih smještajnih kapaciteta za 34.300 postelja (u SSUO se čak ukupni broj postelja u Istri razlikuje od tog podatka u PPIŽ) od čega je 20.000 ili čak 58% u priobalju - u Puli (4.000 postelja više), Umagu (8.300 više), Vrsaru (1.000 više), Taru i Vabrigi (6.000 više) i Fažani (800 više). U navedene kapacitete ne ubraja se privatni smještaj.

A upravo je priobalni pojas najugroženiji – ZOP predstavlja samo 9% ukupnog kopna Istre, a na njemu živi 50% ukupnog stanovništva Istre. Taj podatak nimalo nije smetao izrađivača u planiranju novih smještajnih kapaciteta upravo u ZOP-u i novih brojnih golf igrališta.

Studijom se također ne komentiraju ni posljedice za taj najugroženiji prostor izmjene PPIŽ kojima se planira mogućnost približavanja postojećeg broja povremenih stanovnika iz popisa stanovništva.

Zahtjev:

U Strateškoj studiji nije ničime obrazložena nužnost povećanja smještajnih kapaciteta od 10% i to većim dijelom u priobalju kao ni cilj tog povećanja, te nisu razmotrene alternative postizanja tog cilja. Stoga zahtijevamo brisanje dodatnih smještajnih kapaciteta pošto ni trenutne brojke raspoloživih kapaciteta nisu dostignute. Uzmimo primjer Pule kojoj su kapaciteti povećani sa 17.000 na 21.000 postelja premda ni brojka od 17.000 nije dostignuta – a razdoblje za koje se rade projekcije u Planu u je 2020. godina! Potpuno je izostalo bilo kakvo usklađivanje planiranog korištenja prostora s realnim potrebama i mogućnostima realizacije u planskom razdoblju.

Zahtijevamo da se u PPIŽ unesu odmah smjernice iz nove Strategije prostornog uređenja RH i u skladu s njima mijenja pristup i brojke umjesto da se s njima usklađujete naknadno. Smjernice bi vam trebale biti putokaz za hitnu izradu dopustivog opterećenja prostora, što bi svakako ozbiljna Strateška studija trebala učiniti – a što je SSUO za PPIŽ propustila, pa se postavlja pitanje njenog smisla kao i smisla planiranja koje se nudi PPIŽ-om:

- u cilju kontrole zauzimanja novih prostora za izgradnju na kopnu i pomorskog dobra (kopneni dio i akvatorij) potrebno je, osim zakonom propisanih ograničenja, utvrditi dopustivo opterećenje prostora
- sustavno rješavanje pitanja sekundarnog stanovanja
- detaljnije i pažljivije određivanje kriterija za smještaj gospodarskih djelatnosti, posebno turizma, uz dodatno isključivanje pojedinih namjena
- iznalaženje učinkovitih mjera za sprečavanje dužobalnog spajanja GP-a naselja i zabranu ili ograničavanje gradnje u uskom obalnom pojasu, ograničavanje prekomjerne potrošnje prostora (kontrola izgrađenosti, maksimalno korištenje postojećih izgrađenih zona) utvrđivanje razvojnih smjernica vezanih za aktivno praćenje stanja u prostoru
- optimizacija namjene površina:
 - smanjenje pritiska na prostor predimenzioniranjem građevinskih područja
 - preispitivanje planiranih površina za razvoj
 - usklađivanje planiranog korištenja prostora s realnim potrebama i mogućnostima realizacije u planskom razdoblju
- prioritetne razvojne mjere treba usmjeriti na korištenje već zauzetog prostora i postojećih turističkih kapaciteta, odnosno njihovu obnovu, modernizaciju i podizanje kvalitete te turizam intenzivnije priklanjati primjeni okolišno odgovornih, zelenih koncepcija na razini pojedinih pružatelja usluga i cijelih destinacija, uvažavajući ekološki odgovoran razvoj kao jednu od njegovih temeljnih strateških smjernica.

Primjedba 4.2. – Prevelik broj marina u pulskom zaljevu

U članku 60. i tablici 9. na str. 72. Odredbi za provođenje nalazi se popis novoplaniranih marina. U Pulskom zaljevu, uz postojeću na rivi, planirane su marine Sv. Katarina i Monumenti (ukupnog kapaciteta 1350 vozova na suhom i 1500 na moru), Muzil (200) i Muzil Fižela (150).

Zahtjev:

S obzirom na prije navedeni zahtjev preko 4.000 građana Pule za odgodom planiranja poluotoka Muzila dok se ne stvore uvjeti za njegovu prenamjenu, zahtijevamo brisanje obje marine na Muzilu.

PRIMJEDBA 5 – TE PLOMIN C

Primjedba 5.1. – Izbacivanje dijelova SSUO gdje se spominje ugljen

Zbunjujuć je tekst na str. 115. Strateške studije, u kojem stoji: «Od značajnijih zahvata u TE Plomin omogućava se povećanje snage s 335 na 710 MW **uz energent ugljen** te se uvodi dvostruki koridor DV 2 x 400 kV Plomin-Melina».

Budući da u članku 126. Odredbi za provođenje stoji: «Proizvodnja električne energije predviđena je u termoelektrskom kompleksu „TE Plomin“ (TE Plomin I, TE Plomin II i TE Plomin III)... U cilju modernizacije i povećanja proizvodnih kapaciteta elektrana u RH, unutar termoelektrskog kompleksa „TE Plomin“ mogu se rekonstruirati postojeći i/ili graditi novi zamjenski proizvodni blokovi. Kod rekonstrukcije postojećih i/ili gradnje novih zamjenskih proizvodnih blokova, u cilju zaštite ljudi i okoliša uvjetuje se primjena najsuvremenijih (naprednijih i “čišćih”) proizvodnih tehnologija i najučinkovitijih mjera zaštite, **a kao energent se uvjetuje plin**, što se prvenstveno odnosi na TE Plomin III čijom će se izgradnjom značajno povećati ukupna snaga kompleksa sa postojećih 335 MW na 710 MW.»

S obzirom da isto stoji u Planu prostornog uređenja, postavlja se pitanje zašto Strateška studija spominje ugljen kao energent. SSUO je trebala procijeniti moguće utjecaje na okoliš različitih energenata – ugljena i plina, ali nije. Pa zaključuju kako se Županija odlučila za plin kao energent na temelju rezultata savjetodavnog referenduma (a ne na temelju procjene utjecaja koju je SSUO trebala učiniti).

Zahtjev:

Iz Strateške studije potrebno je ukloniti sve dijelove koji se odnose na ugljen kao energent u planiranoj termoelektrani.

Primjedba 5.2. – Uklanjanje mogućnosti povećanja ukupnog kapaciteta tri termoelektrane u Plominu

Nejasno je zašto je ukupni kapacitet termoelektrana, uključujući i potencijalnu novu Plomin III, povećan s 335 na 710 MW. U Županiji se troši približno polovica električne energije proizvedene u termoelektrskom kompleksu TE Plomin, a približno polovica se predaje u ostali dio energetske mreže Republike Hrvatske. Osim toga, kad se već rezultati savjetovanja sa zainteresiranom javnošću navode kao glavni argument za uvjetovanje plina kao

energenta, moramo vas podsjetiti da je i na Labinštini organiziran savjetodavni referendum s pitanjem "Jeste li za izgradnju Termoelektrane Plomin C 500 na ugljen?". Prosječno je u JLS 94% građana koji su izašli na referendum odgovorilo negativno. Povećanjem kapaciteta na ukupno 710 MW uklanjate jednu od prepreka za izgradnju Plomin C na ugljen tj. u obliku u kojem ga zagovaraju Vlada i HEP i za koji su pregovori u tijeku.

Zahtjev:

Zahtijevamo da se iz prijedloga izmjena Plana ukloni mogućnost povećanja ukupne snage termoelektrana u Plominu na 710 MW.

Primjedba 5.3. – Uklanjanje alternativnog dalekovoda za potrebe izgradnje TE Plomin C kapaciteta 500 MW

Planom je predviđen prijenosni dalekovod 2x 400 kV Plomin – Melina (Primorsko-goranska županija)

Svrha ovog dalekovoda je prijenos velikih količina električne energije koja bi se proizvela u termoelektrani Plomin C snage 500 MW. S obzirom da izgradnja ove termoelektrane nije prihvatljiva, nije niti potrebna izgradnja ovog dalekovoda, jer za njega nema potrebe uz zadržavanje maksimalne ukupne snage termoelektrana u Plominu na 335 MW.

Zahtjev:

U svim dijelovima prijedloga izmjena prostornog plana potrebno je ukloniti ovaj dalekovod.

PRIMJEDBA 6 – NUŽNOST PRENOŠENJA KLJUČNIH NOVIH POJMOVA I SMJERNICA IZ STRATEGIJE PROSTORNOG UREĐENJA RH

U lipnju 2015. je objavljen Nacrt Strategije prostornog uređenja RH, koji je ubrzo nakon toga bio na javnoj raspravi pa se i usvajanje očekuje u najkraćem roku. Umjesto da se naknadno mijenja PPIŽ s obzirom na nove smjernice, predlažemo da već sada unesete nove održive oblike korištenja prostora, koje ste u potpunosti zanemarili u PPIŽ-u. Radi se o konceptu privremenog korištenja napuštenih i neiskorištenih nekretnina. Prenosimo u cijelosti poglavlje iz Strategije:

«Privremeno korištenje

Aktualni trenutak gospodarske krize popraćen investicijskim zastojem i bitno smanjenom aktivnošću građevinskog sektora upućuje na potrebu privremenog aktiviranja napuštenih i neiskorištenih nekretnina za koje nije moguće predvidjeti trenutak privođenja planskoj namjeni odnosno osigurati sredstva za provedbu kvalitetne urbane preobrazbe ili sanacije. Ovaj je problem potrebno osvijetliti i u kontekstu činjenice da zatečena situacija nije posljedica samo recentne krize jer čak ni razdoblje stabilnog gospodarskog rasta do 2008. godine nije doprinijelo rješavanju pitanja desetljećima zanemarenih i neiskorištenih lokacija, često opterećenih veličinom obuhvata buduće intervencije, posebnim ograničenjima zaštite i visokim ulaganjima potrebnim za provedbu zahvata. Koristi privremenog aktiviranja napuštenih i neiskorištenih nekretnina prepoznate su na svjetskoj razini – moguće kreiranje multidisciplinarnih platformi za djelovanje kulture i kulturnih industrija, poboljšanje javne percepcije lokacije i lokalnog identiteta, sprečavanje vandalizma i daljnje devastacije, razvoj građanske participacije te kratkoročna financijska korist za vlasnike nekretnina neke su od njih.

Koncept privremenog korištenja na dinamičan način pridonosi općoj prilagodljivosti urbane strukture na strukture na okolnosti prisutne u realnom vremenu.

Preporučeni oblici privremenog korištenja jesu:

- javni otvoreni prostori: javni parkovi, urbani vrtovi i farme, dječja igrališta, površine za kućne ljubimce i dr.
- intervencije, aktivnosti i događanja vezana uz kulturu i umjetnost
- sport i rekreacija: skate parkovi, adrenalinski parkovi, urbane plaže i sl.
- poticanje poduzetničkih aktivnosti: prostori za startup tvrtke, trgovinu na otvorenom, zabavu
- javna parkirališta.

U provođenju koncepta privremenog korištenja jedinice lokalne samouprave i Grad Zagreb preuzimaju ulogu aktivnih agenata ili dionika koji svojim djelovanjem podupiru kvalitetne inicijative civilnog i privatnog sektora realno vrednujući mogućnosti i rokove privremenog korištenja.»

PRIMJEDBE NA STRATEŠKU STUDIJU UTJECAJA NA OKOLIŠ PRIJEDLOGA IZMJENA I DOPUNA PROSTORNOG PLANA ISTARSKE ŽUPANIJE

Primjedba 1.1. - Nedostatak stručnjaka za pojedina poglavlja Strateške studije u stručnom timu ovlaštenog izrađivača - Urbis d.o.o.

Prema Uredbi o strateškoj procjeni plana i programa na okoliš, članak 12. (3): «Pojedina poglavlja u strateškoj studiji moraju izrađivati stručnjaci odgovarajuće struke za područje koje se poglavljem obrađuje.» Međutim, za teme obrađene studijom poput turizma, energetike, prometa, eksploatacije mineralnih sirovina ili kulturno-povijesne baštine, te onih kojih studijom nisu obrađene, a trebale su biti, poput socio-ekonomskih i gospodarskih u stručnom timu izrađivača nije bilo stručnjaka odgovarajuće struke te je time prekršen navedeni članak Uredbe. Držimo da je upravo taj nedostatak doveo do površnosti koju karakterizira veliki dio SSUO.

U timu stručnjaka koji je izrađivao SSUO sudjelovali su: 4 arhitekta, 2 krajobrazna arhitekta, 1 inženjer građevinarstva, 1 tehnički crtač, 1 agronom, 1 biolog, 1 kemičar.

Za razliku od apsolutne vladavine struke prostornih planera, ideja strateških procjena je zajednički rad stručnjaka koji pokrivaju sva područja koja pokriva plan te bi trebala predvidjeti kumulativne, dugoročne i sinergijske utjecaje na okoliš svih elemenata nekog plana.

Zahtjev:

Dorada SSPUO uz sudjelovanje odgovarajućih stručnjaka za poglavlja obrađena Studijom.

Primjedba 1.2. - Nedostatak strateških alternativa

Studija uopće ne obrađuje strateške alternative i njihov utjecaj na okoliš, što bi trebalo biti srce samog postupka strateške procjene, njegova bit. Nužno je, stoga, bilo posebno razraditi varijante u slučaju kad bi se eksploatirala nafta, a posebno u slučaju kad se eksploatira samo prirodni plin.

Primjedba 1.3. – Obraditi utjecaj planskih rješenja na klimatske promjene

Gotovo je nevjerojatno da se utjecaju na klimatske promjene posvećuje doslovno 4 nepuna retka (poglavlje 6.2.13) te da se zaključuje kako je «u redovnom radu navedenih industrijskih pogona negativni utjecaj sveden na najmanju moguću mjeru» (cementare Pula i Koromačno, TE Plomin I II i C i tvornica kamene vune).

To samo po sebi govori o vjerodostojnosti izrađivača i same strateške studije. Stoga vrijedi ponoviti, budući da se u strateškoj studiji navodi mogućnost korištenja ugljena u TE Plomin C, kako je Hrvatska mala zemlja te kako će je upravo izgradnja Plomina C na ugljen onemogućiti u dostizanju dugoročnih europskih klimatskih ciljeva. Plomin C na ugljen progutao bi značajan dio, ako ne i najveći, «ugljičnog budžeta» kojim raspolaže Hrvatska do 2050. godine. Sukladno EU cilju da se do 2050. smanji emisija GHG za 80-95%, emisije Hrvatske bit će ograničene na 1.566 do 6.264 milijuna tona ekvivalenta ugljikovog dioksida. Samo će Plomin C emitirati 2.644 CO₂ tona ekvivalenta ugljikovog dioksida godišnje (podatak iz Studije utjecaja na okoliš za TE Plomin C). Tako da prijevozu i ostaloj industriji ne ostaje mjesta za emisije stakleničkih plinova, premda je sasvim jasno da će se ti sektori puno teže dekarbonizirati nego li energetske sektor.

U nedavnom izvještaju OECD-a (Aligning Policies for a Low-carbon Economy, OECD, 2015, <http://www.oecd.org/environment/Aligning-Policies-for-a-Low-carbon-Economy.pdf>) stoji da ni najnaprednije i najskuplje termoelektrane na ugljen nisu u mogućnosti zadovoljiti postavljeni cilj ograničavanja povećanja prosječne temperature na 2°C (osim u slučaju da se CO₂ hvata i skladišti u podzemlju) (Statement by leading climate and energy scientists, New unabated coal is not compatible with keeping global warming below 2°C, <http://www.europeanclimate.org/documents/nocoal2c.pdf>).

Zahtjev:

Doraditi SSPUO na način da se utjecaju na klimatske promjene korištenja ugljena u termoelektranama Plomin I, II i III obradi na vjerodostojan način, kao i da se taj utjecaj obradi i u slučaju izgradnje termoelektrane Plomin III na plin, koja se predviđa Prostornim planom (ukapljeni plin koji se plinovodom planira dopremiti iz LNG postrojenja na Krku).

U SSUO se uopće ne spominje mogući utjecaj TE na ugljen ni na zdravlje ni na klimatske promjene (prema Greenpeaceovom izvještaju TE Plomin C na ugljen prouzročila bi 680 preuranjenih smrti, 3970 izgubljenih radnih dana zbog bolesti, a ti bi eksterni troškovi termoelektrane društvo koštali 124,80 milijuna eura).

Ako je SSUO već uzela ugljen kao mogući energent u TE Plomin C, zbog čega nisu razmotreni, kao alternativa, utjecaji ugljena i plina? Kakva je to uopće strateška studija koja neutralno, fatalistički uzima u obzir obje mogućnosti?

Primjedba 1.4. – Uvažiti zahtjeve građana čiji se legitimitet zaradio masovnošću zahtjeva ili sudskom presudom

Jedno od temeljnih prava je i pravo građana da odlučuju o pitanjima koja direktno utječu na kvalitetu njihovog života. To se pravo gotovo krši kad je PPIŽ u pitanju. To dokazuju inicijative građana koje su svojom masovnošću i uspjehom u obrani svojih prava na sudovima pokazale interes i upornost u obrani javnog interesa i želju za sudjelovanjem u odlučivanju o vlastitoj budućnosti. To im je pravo oduzeto jednostranim odlukom protiv jasno definirane volje građana o namjenama nekih prostora u PPIŽ. Takvih je primjera više no za ove potrebe navodimo samo dva

najrecentnija slučaja. Preko 5.000 građana Pule potpisalo je zahtjev za brisanje golf igrališta s Muzila, očuvanog poluotoka u samom gradu, no golf igralište na danas pošumljenom poluotoku ostalo je i u prijedlogu izmijenjenog PPIŽ-a. Privatni tužitelji zajedno sa Zelenom Istrom dobili su spor protiv privatnog investitora koji je mimo odredbi uspio od Ministarstva zaštite okoliša i prirode dobiti Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš premda eksploatacija karbonatne sirovine na eksploatacijskom polju Marčana, no Sud je presudio kako je takvo Rješenje bilo protuzakonito zbog kršenja odredbi PPIŽ. I što radi Županija? U prijedlogu izmijenjenog Plana ucrtava dodatno i kamenolom karbonatne sirovine koji sve do presude Upravnog suda nije u planu postojao. Premda je na suđenju svjedok predstavnik Istarske županije izjavio kako je na tom polju namjerno predviđen samo jedan a ne dva kamenoloma i to samo arhitektonskog kamena zbog njegovog manjeg utjecaja na okoliš i zato što u Županiji već postoji previše kamenoloma.

Način uključivanja javnosti i zainteresirane javnosti također govori o želji Županije da građane kojima odgovara uključi u kreiranje Plana. Tako u poglavlju 1.4. Komunikacija dionika stoji da je «SSUO rezultat komunikacije SVIH dionika: naručitelja, stručnog izrađivača i ovlaštenika u kojemu su se u međusobnoj komunikaciji dionika iznalazila najprihvatljivija prostorno planska rješenja». U cijelom se poglavlju niti jednom ne spominju građani ni konzultacija s njima. Odluka o izradi PPIŽ donesena je 2009. godine, a odluka o izradi SSUO za PPIŽ u kolovozu 2010. SSUO je dovršena u srpnju 2015. godine. Postupak je prije javne rasprave trajao punih 5 godina. Za vrijeme postupka izmjena i izrade SSUO navedeni dionici sastajali su se mnogo puta na «radnim» i «operativnim» sastancima, pa čak na neformalnim sastancima, kako je navedeno u poglavlju 1.4. i pri tome se niti jednom nije ni pomislilo da bi građani mogli biti zainteresirani za uključivanje u postupka odlučivanja o nekim planskim rješenjima.

Zahtjev:

Uvažiti zahtjeve građana čiji se legitimitet «zaradio» masovnošću ili sudskom presudom: izbrisati golf igralište s Muzila i izbrisati eksploatacijsko polje karbonatne sirovine na polju Marčana.

Za Zelenu Istru,
Dušica Radojčić